

DARÁNYI IGNÁC TERV

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Az Erdőbényei-olaszliszkai magyar nőszirmos sztyepprétek (HUBN20077) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Jósvafő
2014

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
Ügyfél

Zöld Akció Egyesület
Partner

Szakmai koordinátor

Zsolyomi Tamás
Dr. Boldogh Sándor

Vezető szakértők

Farkas Tünde
Krajnyák Cecília

Közreműködő szakértők

Barati Sándor
Barati Balázs
Demeter Zoltán
Farkas Emese
Farkas Roland
Felházi László
Huber Attila
Hudák Katalin
Kiss József
Spéder Ferenc
Tóth Viktor
Visnyovszky Tamás
Virók Viktor

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	2
1. A terület azonosító adatai.....	3
1.1. Név.....	3
1.2. Azonosító kód.....	3
1.3. Kiterjedés.....	3
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	3
1.4.1. Jelölő élőhelyek (*kiemelt jelentőségű élőhelytípus).....	3
1.4.2. Jelölő fajok	3
1.5. Érintett települések.....	3
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	3
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	4
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	4
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	4
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	4
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek.....	4
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	5
1.7.5. Vízyűjtő-gazdálkodási terv.....	5
2. Veszélyeztető tényezők.....	6
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	7
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	7
3.2. Kezelési javaslatok.....	8
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	8
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	24
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	25
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	25
3.2.5. Mellékletek	26
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	27
3.3.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer.....	27
3.3.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	28
3.3.3. Pályázatok.....	29
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	29
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	29
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	30
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	31
4. Térképek.....	33
4.1. Területi lehatárolás, áttekintő térkép.....	33
4.2. A terület élőhelytérképe.....	34
4.3. Kezelési egységek térképe a helyrajzi szám határokkal.....	36

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Erdőbényei-olaszliszkai magyar nőszirmos sztyepprétek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20077
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	22,42 ha
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (*kiemelt jelentőségű élőhelytípus)

- *Szubkontinentális peripannon cserjések (40A0)
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)
- *Szubpannon sztyeppék (6240)

1.4.2. Jelölő fajok

- Magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is az idézett KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett megye	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Erdőbénye	Borsod-Abaúj-Zemplén	22,42	100

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
történeti táj		Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék történeti táj		5/2012. (II. 7.) NEFMI rendelet
világörökségi helyszín és védőövezete		Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj világörökségi helyszín és védőövezete	A tárgyi Natura 2000 terület teljes egészében világörökség területen helyezkedik el.	2002. június 29. UNESCO határozat

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Különleges madárvédelmi terület	HUBN 100007	Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel	A tárgyi Natura 2000 terület teljes egészében átfed a madárvédelmi területtel.	14/2010 (V.11) KvVm rendelet
Országos ökológiai hálózat		Országos ökológiai hálózat övezet	A tárgyi Natura 2000 terület teljes egészében része az Országos Ökológiai Hálózatnak, 78% magterület, míg 22% pufferterület besorolással.	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

- Mivel az Erdőbényei-olaszliszkai magyar nőszirmos sztyepprétek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület védett természeti területet nem érint, a tervezési területre kihirdetett kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Erdőbénye községnek nincs elfogadott rendezési terve, erre vonatkozó adatokat az Országos Rendezési Tervkataszter sem tartalmaz.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- Erdőbényei Erdőtervezési Körzet körzeti erdőterve. Érvényes: 2011. január 1. - 2020. december 31. A 2011. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011 (X.17.) VM rendelet 13. melléklete szerint.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- A terület a II/3 Zempléni Nagyvadas vadgazdálkodási körzethez tartozik, melynek üzemterve 2007-2017-ig érvényes, jóváhagyója a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Miniszter
- 659110. Dél-Zempléni Földtulajdonosok Társult Vadászati Közössége (3900 Szerencs, Rákóczi út 89.) vadgazdálkodási üzemterve. Érv: 2013. március 1. – 2014. február 28. Jóváhagyta: B.-A.-Z. megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság, Miskolc Blaskovics u. 24.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- A területen nincs halászati víztér.

1.7.5. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

- Területileg a 2-5. Tokaj-Hegyalja vízgyűjtő-gazdálkodási alegység vízgyűjtő-gazdálkodási tervében szerepel. Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (2010)

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.03	gyepterület átalakítása szántóvá	M	5	A 6240 *szubpannon sztyeppékre, mint jelölő élőhelyre gyakorol hatást. A gyepterület és fajösszetétel romlásához, gyomosodásához vezet, illetve megszüntető jellegű beavatkozás
B01.02	beerdősítés /fásítás idegenhonos fafajokkal	H	50	Mindhárom jelölő élőhely 6240 *szubpannon sztyeppék, 40A0 szubkontinentális peripannon cserjések*, 91M0 pannon cseres-tölgyesek, degradációját okozza. Csökken az élőhelyek változatossága, romlik a fajösszetétel és kiszorulnak az őshonos fajok.
B02.01.02	erdő felújítás idegenhonos fajokkal	M	20	A helytelen erdőgazdálkodás következtében a 91M0 pannon cseres-tölgyes jelölő élőhely alakul át akácossá .
B02.02	nevelő vágások és egyéb tisztások	M	20	Az erdőszerkezet átalakítása a 91M0 pannon cseres-tölgyesekre, mint jelölő élőhelyre gyakorol hatást. Kevésbé változatos lesz a faj- és korösszetétel
B02.04	lábon álló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	M	20	A 91M0 pannon cseres-tölgyesekben, mint jelölő élőhelyben okoz károsodást a holt faanyag eltávolítás.
F03.01.01	vadak károkozása (túltartott vadállomány)	H	50	A 6240 *szubpannon sztyeppék, 40A0 szubkontinentális peripannon cserjések*, 91M0 pannon cseres-tölgyesek, mint jelölő élőhelyek természetességének leromlásához, degradációjához vezető tényező
J01.01	leégés	H	60	Mindhárom jelölő élőhelyet 6240 *szubpannon sztyeppék, 40A0 szubkontinentális peripannon cserjések*, 91M0 pannon cseres-tölgyesek veszélyeztető tényező.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	30	Főleg a fehér akác, illetve a bolygatott talajfelszíneken a parlagfű megjelenése a 6240 *szubpannon sztyeppék, 40A0 szubkontinentális peripannon cserjések*, 91M0 pannon cseres-tölgyesek, mint jelölő élőhelyek mindegyikét veszélyezteti. Az idegenhonos inváziós fajok terjedésével csökken az élőhelyek biodiverzitása, megváltozik az élőhelyek fajösszetétele.
K02.01	Fajösszetétel változás, szukcesszió	M	30	A 6240 *szubpannon sztyeppék jelölő élőhelyre gyakorol hatást a cserjésedés,

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				amely a gyepszerkezet és fajösszetétel megváltozását, árnyékolását okozza.
Kívülről ható tényező				
A07	Biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	L	1	A területet körülvevő művelt mezőgazdasági területeken használt kemikáliák a jelölő élőhelyeket kis mértékben károsítják (6240 *szubpannon sztyeppék, 40A0 szubkontinentális peripannon cserjések*, 91M0 pannon cseres-tölgyesek)

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

- A kijelölés alapjául szolgáló jelölő élőhelytípusok - 6240 szubpannon sztyeppék*, 40A0 szubkontinentális peripannon cserjések*, 91M0 pannon cseres-tölgyesek – a jelölő növényfaj (magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp hungarica*)) és egyéb közösségi jelentőségű és védett fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 terület lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
- A magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp hungarica*) állományának növelése betelepítéssel.
- A sztyeppfajok állományát veszélyeztető mértékű cserjésedés megakadályozása.
- A területen megjelenő akác esetleg egyéb inváziós növényfajok egyedei eltávolításával az élőhelyek helyreállítása.
- A 91M0 pannon cseres-tölgyesek vegyeskorúságának és természetes fajösszetételének megőrzése, kialakítása, helyreállítása.
- A területen előforduló közösségi jelentőségű madárfajok (pl. békászó sas (*Aquila pomarina*), haris (*Crex crex*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*), szürke küllő (*Picus canus*), nagy fakopács (*Dendrocopos major*) élőhelyének megőrzése és zavartalanságának biztosítása a HUBN 10007 kódszámú különleges madárvédelmi területtel való átfedés miatt.

- Az élőhelyek megváltoztatásával, rongálásával járó tevékenységek és területhasználatok megakadályozása a Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj világörökségi helyszín és védőövezete érintettsége miatt. A terület táji értékeit világörökségi és a történelmi táji védetség szempontjából a természeti és kultúrtörténelmi értékekkel együtt szükséges védeni.

3.2. Kezelési javaslatok

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) a fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg”.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A kezelési egységek lehatárolása az egyes azonos kezelést igénylő élőhelyek (Á-NÉR szerinti elkülönítés) összevonásával jött létre. Egyes esetekben csak 1-1 speciális igényű élőhely, pl. szubpannon sztyeppék (6240) tartozik egy kezelési egységbe. A jellegtelen másodlagos gyepeket és cserjésedett változataikat együtt, egy kezelési egységben, valamint a származék, sokszor idegen honos fajokkal elegyes erdőket is egy kezelési egységben, a honos fajú, jó természetességi állapotú cseres-tölgyesektől elkülönítve tárgyaljuk. A vonatkozó térkép a 3.2.5. fejezetben található.

A fenntartási terv javaslatait a Világörökségi Kezelési Tervvel összhangban kell alkalmazni, hiszen minden előírás-javaslat szükséges a világörökség helyszín Kiemelkedő Egyetemes Értéke megőrzése szempontjából is.

3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

- A területen újabb bányatelek fektetése, valamint bányanyitás nem támogatható.
- Az érintkező mezőgazdasági területeken a herbicidek, kemikáliák stb. mellőzendők, zöld jelzésű szerek alkalmazása támogatható.
- A hulladékok lerakásának mellőzése, a lerakott hulladékkupacok felszámolása javasolt.
- A tájképromboló romos épület lebontása javasolt.
- Távközlési tornyok, nagyméretű reklámtáblák, szélérőművek és naperőmű parkok elhelyezése kerülendő
- A turisztikai célú fejlesztéseket – pl. turistautakat, pihenőket, kilátótornyokat – minden esetben egyeztetni kell az igazgatósággal.
- Az elektronikus hírközlési építmények, postai létesítmények vonatkozásában a vonatkozó jogszabályok rendelkezései irányadók. Ilyen létesítmények elhelyezése a területen nem támogatható.

- A vadföldek, szórók hosszabb távon történő fokozatos megszüntetése javasolt a területen.
- A kialakítandó, áthelyezendő, ideiglenes és végleges közlekedésépítési létesítményekhez, valamint a megszüntetendő közlekedési létesítményekre a B.-A.-Z, Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőségtől engedélyt kell kérni. Ezek tervezése előtt célszerű kikérni a NP Igazgatóság véleményét. Közlekedési létesítmények kialakítása a területen nem támogatható.
- Minden gazdálkodáshoz köthető és gazdálkodáshoz nem köthető javaslat szükséges a világörökségi helyszín Kiemelkedő Egyetemes Értéke megőrzése szempontjából is. Erre tekintettel a tájkép-átalakítással járó tevékenységek kerülendők.

3.2.1.2.GYEPEK

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gyeppek esetében legfontosabb feladat a nyílt, inváziós és gyomfajoktól mentes, természetes növénytakaróval fedett élőhelyek megőrzése, fenntartása. Ezen cél elérése érdekében elengedhetetlen az antropogén hatásra kialakuló gyakori tüzesetek megelőzése, a megfelelő és kímélő agrotechnika kiválasztása, a jelölő fajok életmenetét, virágzását, fészkelését és fiókanevelését figyelembe vevő kaszálási időpont megválasztása. A legeltetés csak a kevésbé sérülékeny területeken képzelhető el.

Gyepes élőhelyek felhagyott szántókon és szőlőterületeken is kialakulhatnak, különösen akkor, ha a felhagyás már több évtizede történt. Ezeknél a „másodlagos” gyeppeknél elsősorban lejtősztyepprétek esetében –, ahol jelölő növényfajok is élnek –, a gyepként való fenntartás a prioritás, annak érdekében, hogy a kijelölés alapját szolgáló élőhelyek és fajok ne károsodjanak. A tervezési területen megtalálható gyeppek megőrzése érdekében a gyeppek művelés ágának megváltoztatása és a beszántás/betelepítés nem támogatandó.

A nyílt területek gyepként történő fenntartása a területen táplálkozó közösségi jelentőségű madárfajok szempontjából is előnyös, tekintettel a HUBN10007 Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel különleges madárvédelmi területtel való átfedésre.

A vadgazdálkodási létesítmények (sózó, szóró, vadetető) gyepen történő elhelyezését a gyomosító, a vadak koncentrált túrása, taposása okozta károsító hatása miatt el kell kerülni.

A tüzesetek és az inváziós fajok terjedése megakadályozandó.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/ 2004. (X.8.) Korm. rendelet előírásai kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti előírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknél is alkalmazni kell.

A támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” feltételrendszere.

A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is megállapít, ezeket is be kell tartani.

A levegő védelméről szóló 306/201 (XII.23) Kormányrendelet égetésre vonatkozó előírásai.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: másodlagos, fajgazdag, száraz sztyepprétek

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6240* Szubpannon sztyeppék

Érintett ÁNÉR élőhelyek: H3a Köves talajú lejtősztyepek

Érintett földrészetek: Erdőbénye 086/41g, 086/41j, 086/43, 086/46a

(d) Kezelési javaslatok indoklása

A területen jelölő szubpannon sztyeppék élőhelyét, azok megőrzése miatt gyepként kell fenntartani, annak beszántása, illetve művelésbe vonása a kijelölés alapját adó élőhely fennmaradását veszélyeztetné.

A kis kiterjedés és sérülékenysége nem teszi lehetővé a legeltetést. A sztyepp területarányának megtartása érdekében a szukcessziót, szelektív - a berkenye fajokat meghagyó- cserjeirtással kell visszaszorítani.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY28	A gyep cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.

GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.
GY102	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegélyélőhelyek a kaszátlan területbe beletartozhatnak.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

(e) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A szubpannon sztyeppék jelölő élőhely kiterjedése növelhető cserjeirtással, majd kaszálással történő gyeprekonstrukcióval.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: degradálódott, gyomos száraz gyep

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: OC: Jellegtelen száraz-félszáraz gyep, OCxP2b: Jellegtelen száraz-félszáraz gyep galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjésekkel.

Érintett földrészek: Erdőbénye 086/25, 086/26, 086/27, 086/31, 086/41g, 086/41h, 086/41j, 086/41k, 086/46a, 088/20

(d) Kezelési javaslatok indoklása

A fajszegény, gyomos, degradálódott sztyepprétek és franciaperjés gyep kezelésére, a nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon, kaszálással és legeltetéssel is hasznosítható. Mivel elsősorban erősen cserjésedett területekről van szó, először a cserjéket kell eltávolítani a védett fajok, a fészkelő helyül szolgáló és odvas fák kíméletével. A cserjékből az erdőszegélyek és 10% cserje csoportosan visszahagyandó a madárvédelmi területen jelölő tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*) fészkelése miatt. Amennyiben az adott évben a nedvesebb foltokban haris (*Crex crex*) revírfoglalás bizonyított a kaszálás csak augusztus 15 után kezdhető meg.

Kaszálás esetén:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY09	Fogasolás nem megengedett.	
GY10	Tárcsázás nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.	

Gy22	Legeltetéssel és/vagy kaszással történő hasznosítás.	
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavart eltávolítását.	
Gy25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.	
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
Gy32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.	Kivéve haris revírfoglalás esetén, akkor csak augusztus 15. után).
GY80	A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni.	
GY102	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszálatlan területbe beletartozhatnak.	
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.	

Legeltetés esetén:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY01	Felülvetés nem megengedett.	
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.	
GY09	Fogasolás nem megengedett.	
GY10	Tárcsázás nem megengedett.	
GY13	Kiszántás nem megengedett.	
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.	
Gy22	Legeltetéssel és/vagy kaszással történő hasznosítás.	
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavart eltávolítását.	
Gy25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.	

GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.	
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
Gy32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.	
GY57	Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható.	
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.	
Gy105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.	
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.	
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.	

(e) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A bolygatott, feltört gyepek folyamatos kezeléssel (gyomfajok, idegenhonos inváziós fajok visszaszorítása, rendszeres kaszálás) átalakítandók természetközeli gyepekké. Gyepeként való hasznosításukat javasoljuk és a művelési ág váltás nem támogatható.

3.2.1.3.CSERJÉSEK

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A csepleszmeggy uralta sztyeppcserjések meghagyandók, ugyanakkor a szubpannon sztyeppréteken található degradált állományok mechanikus visszaszorítása a védett cserjefajok kíméletével szükséges.

A gyepekezelések felhagyása nyomán, spontán szukcesszióval kialakult cserjés élőhelyek között fajgazdag és degradált állományok is vannak, itt elsődleges cél a gyepp-cserjés megfelelő arányának, mozaikosságának megőrzése a kijelölés céljait figyelembe véve és biztosítva. A cserjések visszaszorítását a sztyepprétekről úgy kell végezni, hogy a cserjésekben fészkelő madárfajok (pl. tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*)) életfeltételeinek biztosítása érdekében, a természetes erdőszegélyeket meg kell hagyni.

A vadgazdálkodási létesítmények (sózó, szóró, vadetető) cserjésben történő elhelyezését a gyomosító, a vadak koncentrált túsása, taposása okozta károsító hatása miatt el kell kerülni.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet előírásai kötelező érvényűek. Ezen előírásokat külön nem jelezzük a részletes javaslatok között.

Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti előírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknel is alkalmazni kell. A támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” feltételrendszere.

A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozó rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is megállapít, melyeket be kell tartani.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: száraz cserjések

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett Natura 2000 élőhelyek: részben 40A0 Szubkontinentális peripannon cserjések

Érintett ÁNÉR élőhelyek: P2b: Galagonyás-kökényes- borókás száraz cserjések, M6: Szyeppcserjések

Érintett földrészletek: Erdőbénye 086/21, 086/22, 086/23, 086/25, 086/26, 086/27, 086/28, 086/31, 086/34a, 086/34b, 086/40, 086/41b, 086/41c, 086/41d, 086/41f, 086/41g, 086/41h, 086/41j, 086/42a, 086/43, 086/45, 086/46a, 086/7

(d) Kezelési javaslatok indoklása

A jelölő fajokat veszélyeztető mértékű cserjésedett szyeppréteken a gyepvé visszaalakítás a cél a védett cserjefajok kíméletével. Szegély-élőhelyként cserjés meghagyása szükséges az átfedő madárvédelmi területre tekintettel a cserjésekben fészkelő madarak számára.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.	
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.	
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.	
GY118	Élőhelyrekonstrukció.	A NP által meghatározott területeken gyepképzés.
Kód	Erdőgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
E78	A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása.	Amennyiben a cserjésedés olyan mértékű, hogy már fásításnak számít.
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.	

3.2.1.4. ERDŐK

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Erdők esetében alapvető fontosságú a tájidegen fajoktól mentes természetes vagy természeteszerű erdők megőrzése, egykorúság esetén a természeteshez közeli vegyeskorúság kialakítása. A tájidegen fafajú és tájidegen fafajokkal elegyes erdők esetében a honos fafajú felújítás javasolt, valamint a nevelővágások során is a vegyes erdőket a honos fafajúság érdekében kell kezelni. A madárvédelmi területtel való érintettség miatt a fokozottan védett madárfaj fészkének (békászó sas (*Aquila pomarina*)) közelében a gazdálkodási tevékenység korlátozására van szükség.

Elengedhetetlen továbbá a fészkelésre alkalmas odvas fák, idős böhöncök meghagyása, illetve jelölő madárfajok bizonyított fészkelése esetén, fajtól függő mértékben az erdőgazdálkodás korlátozása a fészkek környékén. A közösségi jelentőségű rovarfajok számára a holt faanyag egy részét vissza kell hagyni.

Az erdei tisztásokon előforduló jelölő növényfajok érdekében a közelítést és a rakodók kialakítását az értékes gyepes élőhelyeken mellőzni kell vegetációs időszakon kívül is a taposási kár megelőzése miatt. A tervezési körzetben (erdőterv rendelet szerint) a vegetációs időszak március 16-tól, augusztus 15-ig tart.

Vadgazdálkodási létesítmények tisztásra helyezése nem támogatható a taposási, gyomosítási és túrási kár miatt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

Az erdők és fásítások esetében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény előírásai és a 96/2011. (X.17) VM rendelet 13. mellékletében szereplő Erdőbényei tervezési körzetre vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok kötelező érvényűek.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet a támogatás igénybe vétele esetén kötelező.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: cseres-tölgyes erdők

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata :

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91M0 Pannon cseres tölgyesek

Érintett ÁNÉR élőhelyek: L2a Cseres kocsánytalan-tölgyesek

Érintett földrészletek: Erdőbénye 086/22, 086/25, 086/27, 086/28, 086/41a, 086/42a, 086/43, 086/45, 086/46a, 086/46b, 086/7, 088/1a, 088/1b, 088/20, 088/22

(d) Kezelési javaslatok indoklása

A terület cseres-tölgyeseiben elsődleges feladat a tájidegen fafajok – itt elsősorban akác (*Robinia pseudoacacia*) - kiszálalása, a természetes erdőszerkezet kialakítása.

Kód	Erdő területekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
-----	---	------------

E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.	
E03	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	<p><u>Területi korlátozás:</u> Az alsó szintben lévő idegenhonos fafajok területi korlát nélkül kitermelhetőek, - a felső szintben lévő inváziós fafajok max. 25%-os mértékig 50 méteren belül, - a felső szintben lévő inváziós fafajok max.50%-ig a fészektől számított 50-100 méter között, - a felső szintben lévő idegenhonos, de nem inváziós fajok max. 15%-os mértékig 50 méteren belül - a felső szintben lévő idegenhonos, de nem inváziós fajok max. 30%-os mértékig a fészektől számított 50-100 méter között kitermelhetőek. Egyéb munkálatok tekintetében a fészkelési időszakok figyelembe vételével közösségi jelentőségű ragadozómadárfaj és</p>

		fekete gólya esetében a fészkek körül 100m sugarú körben, időbeni korláttal (fészkelés, fiókanevelés) 300m sugarú körben az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozott.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással. 	
E71	A tűz pásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás, kaszálás) alkalmazandók agresszíven terjedő fajok visszaszorítására.	

E78	A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása.	
E81	Faanyag közelítése csak fagyott talajon vagy száraz talajon.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Törekedni kell a változatos fafajú, elegyes állományok kialakítására, a változatos korösszetétel elérésére. Fontos a fejlett cserjeszintű állományrészek megőrzése és kialakítása a kevésbé jó természetességű területeken.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: elsősorban spontán akácosok, akácelegyes erdők, valamint erdei fenyővel elegyes erdők

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: RD Tájidegen fafajokat is tartalmazó, vegyes lombú jellegű erdők

Érintett földrészletek: Erdőbénye 086/21, 086/22, 086/23, 086/34a, 086/40, 086/41a, 086/41b, 086/43, 086/46b, 086/7, 088/1a, 088/1b

(d) Kezelési javaslatok indoklása

A tájidegen fafajt is tartalmazó vegyes erdőket hosszú távon honos fafajú erdőkre – elsősorban cseres-tölgyes célállomány - javasolt lecserélni.

Kód	Erdő területekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.	
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.	
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	

E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	<p><u>Területi korlátozás:</u> Az alsó szintben lévő idegenhonos fafajok területi korlát nélkül kitermelhetőek, - a felső szintben lévő inváziós fafajok max. 25%-os mértékig 50 méteren belül, - a felső szintben lévő inváziós fafajok max.50%-ig a fészektől számított 50-100 méter között, - a felső szintben lévő idegenhonos, de nem inváziós fajok max. 15%-os mértékig 50 méteren belül - a felső szintben lévő idegenhonos, de nem inváziós fajok max. 30%-os mértékig a fészektől számított 50-100 méter között kitermelhetőek. Egyéb munkálatok tekintetében a fészkelési időszakok figyelembe vételével közösségi jelentőségű ragadozómadárfaj és fekete gólya esetében a fészkek körül 100m sugarú körben, időbeni korláttal (fészkelés, fiókanevelés) 300m sugarú körben az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozott.</p>
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).	
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.	
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.	
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos faj felújításokban történő	

	alkalmazásának teljes körű mellőzése.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.	
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással. 	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása	
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszíven terjeszkedő fajok visszaszorítására.	
E81	Faanyag közelítése csak fagyott vagy száraz talajon.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.	
Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az inváziós fehér akácok foltok teljes átalakítása során a célállomány típusa a cseres-kocsánytalan tölgyes.

3.2.1.5. SZÁNTÓK

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen található kisparcellás szántókon a természetkímélő gazdálkodás előtérbe helyezésével elősegíthető a környező gyepek élőhelyek megóvása, valamint a közösségi jelentőségű állat és növényfajok védelme.

Művelés alá vont területek kezelésénél elsődleges szempont a vegyszermentes technológiák előnyben részesítése, a terjedő inváziós növényfajok lehetőleg mechanikai módszerekkel történő visszaszorítása. Művelt szántókra erdőt telepíteni csak táj és termőhely-honos fajokkal lehetséges. A több éve felhagyott, gyepezedett, védett fajokat is tartalmazó szántók esetében a gyeppé alakítás, ezzel párhuzamosan a művelési ág váltás támogatandó. Ilyen jellegű gyepek feltörését kerülni kell.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás javaslatok

Kötelezően betartandó előírások

A termőföldek hasznosítására és a földvédelemre vonatkozóan a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései irányadók.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: extenzíven művelt területek

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata :

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett ÁNÉR élőhelyek: T6 Extenzív szántók, T10 fiatal parlag és ugar

Érintett földrészletek: Erdőbénye 086/41h, 086/41j, 086/42a, 086/43, 086/7

(d) Kezelési javaslatok indoklása:

A környező jelölő élőhelyek (40A0 peripannon cserjések, 91M0 pannon cseres-tölgyesek, 6240 szubpannon sztyeppék) védelme érdekében a vegyszerhasználat és a trágyázás korlátozására szükséges. A vadrisztó lánc használata a területen előforduló közösségi jelentőségű madárfajok pl. haris (*Crex crex*) védelmében szükséges. A szerves hulladék kihelyezése és a szervesanyag deponálás elkerülése a gyomosodás megelőzésére szolgál.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadrisztó lánc használata kötelező.	
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.	

SZ11	Szalma, széna: szalma-, széna depóniát és bálát (különösen a felszíni vizektől mért 200 m távolságon belül és ártéren) a területről 30 napon belül le kell hordani.	
SZ12	Egyéb szerves hulladék (szár, levél, cefre): cefre mésszel keverve talajjavítás céljából csak engedéllyel helyezhető ki.	
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas kialakítása tilos.	
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.	
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.	
SZ25	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.	
SZ34	Istállótrágya kijuttatásának mértéke, éves átlagban nem haladhatja meg a 100 q/ha-t.	
SZ37	Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.	
SZ43	Fás szárú és lágú szárú energetikai ültetvény telepítése tilos.	
SZ46	Melioráció tilos.	
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdősítése.	Csak a be nem gyepesedett szántókon lehetséges.
SZ58	Őshonos fajokból és cserjefajokból álló erdő telepítése, korábbi erdőterületen lehetséges.	
SZ63	Tájídegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos.	
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amelynek őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor kell legyen. A táblaszegély inváziós cserje és fajoktól való mentességét, kizárólag mechanikai eszközökkel, biztosítani kell.	

(e) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Vadföldek és gyepesedett szántók esetében a gyepként való fenntartás és a művelési ág váltás szántóról gyepre támogatandó.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az egyes javaslatok részletesen a kezelési egységeknél (KE-1, KE-2, KE4, KE-5, KE-6) található.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*)

A területen a felmérési időszak alatt nem lehetett a fajt kimutatni, ezért a terület környező élőhelyeiről a faj áttelepítendő. Az áttelepítés adatait (helyszínek, tőszám, időpont stb.) dokumentálni szükséges. Először a jó állapotú, kaszálással előkészített sztyeppréten ki kell választani egy megfelelő 10x10 m-es területet, ahová első évben 10 tő kerül betelepítésre. A betelepítést augusztus-szeptember folyamán kell elvégezni, és a töveket ezután 2-3 naponta öntözni szükséges kb. egy hétig, ha nagyon száraz az időjárás. A nőszirmfélék könnyen telepíthetők és megmaradási esélyük is nagyon jó, de sikertelenség esetén a telepítést 2 év elteltével ugyanilyen egyedszámmal, más alkalmas helyszínre meg kell ismételni. Az így létrehozott populációt óvni kell a cserjésedéstől, illetve a leégéstől.

A leánykökörccsin és más védett fajok megőrzése érdekében nincs szükség speciális fajvédelmi intézkedésre, a kezelési egységeknél ismertetett élőhelykezelés elegendő.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

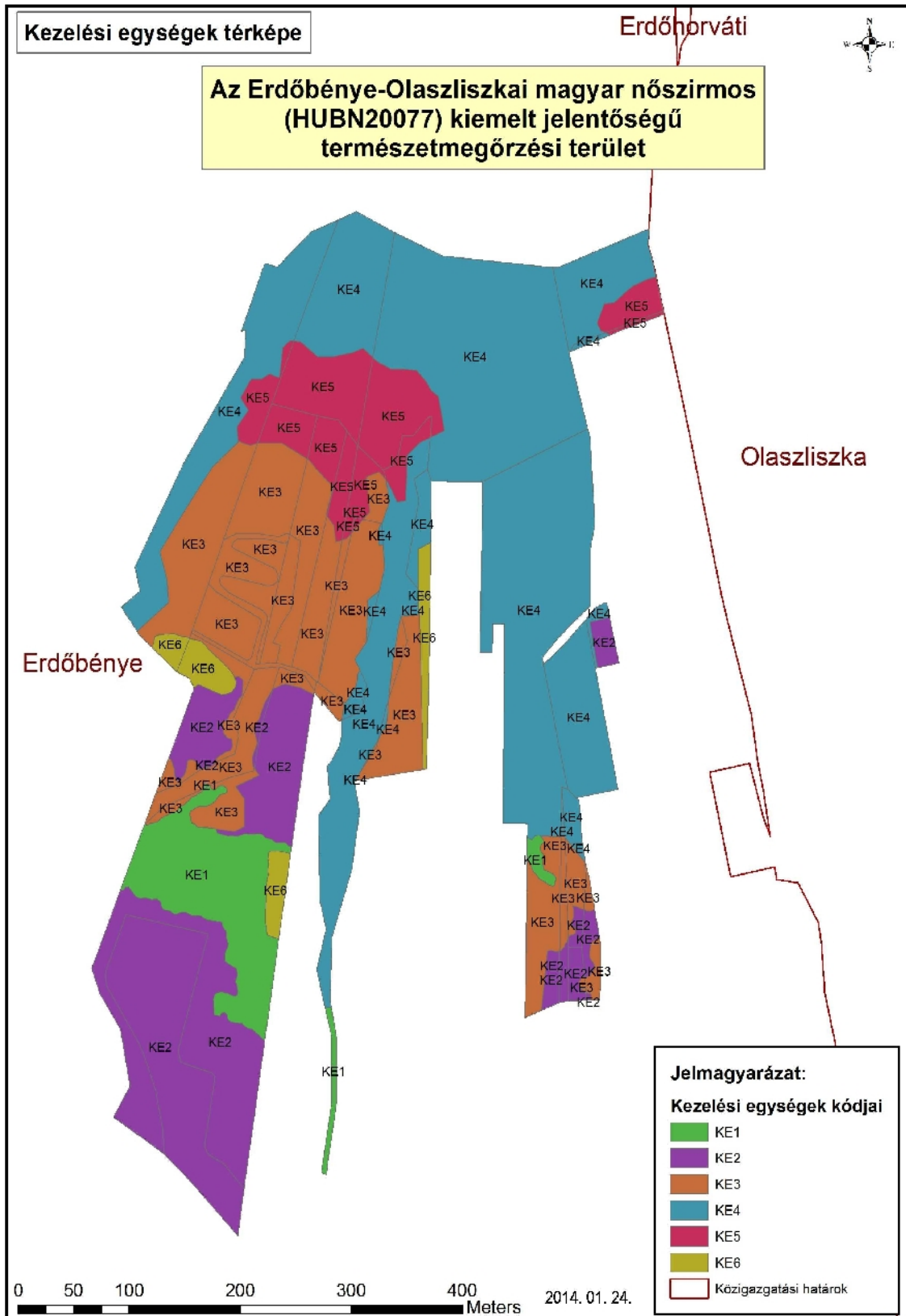
A területen 2 db Natura 2000 élőhely-monitoring mintapont került kijelölésre (lejtősztyepprért és cseres-tölgyes élőhelyeken), melyek a Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Rendszer (NBmR) keretein belül kidolgozott Natura 2000 élőhelyek felmérésére szolgáló protokoll és adatlapok szerint kerülnek felmérésre.

Az NBmR keretében, annak vonatkozó protokollja szerint monitorozásra kerül a közösségi jelentőségű fajok közül a leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*) állománya.

A magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*) visszatelepítése (esetleg spontán betelepülése) után a fajt az NBmR keretén belül, a vonatkozó protokoll szerint monitorozzuk.

A terület természeti értékei jól feltártak, kutatási feladat nem javasolt.

3.2.5. Mellékletek

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a HUBN20077 Erdőbényei-olaszliszkai magyar nőszirmos sztyepprétek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek és a HUBN10007 Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel különleges madárvédelmi területnek része, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen élő védett és fokozottan védett növény és állatfajok megóvása érdekében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényt kell alkalmazni.

Továbbá a terület része az országos ökológiai hálózat magterületének és pufferterületének is egyben, ezért az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény rendelkezései is betartandók (ld. 1.6. fejezet).

Mivel Erdőbénye teljes kül- és belterülete része a Tokaj-hegylajai történelmi borvidék történelmi tájnak és a Tokaj-hegylajai történelmi borvidék kultúrtáj világörökségi helyszín és védőövezetének minden kezelési javaslatnak alkalmazkodnia kell a 5/2012. (II. 7.) NEFMI rendeletben és a 2002. június 29. UNESCO határozatban foglaltakhoz.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A Natura 2000-es területen 1 MePAR (Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer) blokk fekszik az F8QQX-9-11 kódszámú, melynek összterülete 23,96 ha, ebből támogatható 17,4 ha. Besorolása KAT19, Bodrogló A zóna és nem ÉTT-s (Érzékeny Természeti Terület) (MTÉT-Magas Természeti Értékű Terület) terület.

A területen az A zónában a gyepgazdálkodás élőhelyfejlesztési előírásokkal és a természetvédelmi gyeptelepítés támogathatók zonális célprogramban. Horizontális célprogramban extenzív gyepgazdálkodás célprogramra lehet, valamint ökológiai növénytermesztés és gyepgazdálkodás célprogramra, utóbbira csak akkor lehet pályázni, ha a gazdálkodó bejelentett biogazdálkodó.

Horizontális ültetvényes célprogramban a szőlők és gyümölcsösök esetében integrált és ökológiai szőlő- és gyümölcsstermesztésre, valamint hagyományos gyümölcsstermesztésre van lehetőség pályázni. Utóbbira csak bejelentett biogazdálkodóként.

A szakszerű erdőgazdálkodás véghezvitelére a magántulajdonú erdők esetében a az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló jogszabály alapján normatív terület-, illetve térfogatalapú, vissza nem térítendő támogatás, a fiatal erdők állományneveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló jogszabály alapján vissza nem térítendő támogatás, továbbá a 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló jogszabály alapján vissza nem térítendő kompenzációs támogatás vehető igénybe a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló jogszabály alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelésével fafajcserés szerkezet-

átalakítási beavatkozások finanszírozhatók, pl. akácok átalakítása.

3.3.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Zonális célprogramban gyepgazdálkodás élőhelyfejlesztési előírásokkal és a természetvédelmi gyeptelepítés támogathatók. Javasoljuk ezt kiegészíteni a cserjésedés visszaszorítására és inváziós növények irtására kidolgozott támogatási rendszerrel is javasolt, amely a cserjésedés, illetve a fertőzöttség mértékét alapul véve, javasolt technológiák (élőhely és fertőzöttség függően mechanikai, vagy kémiai módszer) alkalmazása mellett nyújtana a visszaszorításhoz támogatást.

Fontos, hogy az akácot a jelenleg még nem erdőtervezett területekről a terület tulajdonosai fásításból történő fakitermelés bejelentésével visszaszoríthassák, visszaszorítsák.

Javasoljuk az osztatlan közös tulajdonú földek megosztásának rendezését, mivel a földhasználóként való bejelentkezés, - mint támogatások igénylésének alapja - adminisztratíván nehezített, amióta az összes tulajdonos hozzájárulása szükséges. Emiatt sok terület kezeletlenül marad.

Javasoljuk orvosolni a Natura 2000 támogatások helyrajzi számhoz és nem MePAR-blokkhoz való kötését. Jelenleg a MePAR-blokk egy hrsz-nél (helyrajziszámnál) nagyobb mesterségesen megállapított egység, melyen belül, ha 1 db hrsz. is Natura 2000 területen fekszik, az egész blokkra felvehető a Natura 2000 támogatás (akkor is, ha nem minden hrsz. kihirdetett Natura 2000 terület). A jogszabályok előírásai viszont csak a Natura 2000 területekre érvényesek, így az ellenőrzés is csak arra terjedhet ki.

Javasoljuk a Natura 2000 jogszabályokban a gyep fogalmának konkretizálását és következetes alkalmazását. A kijelölés szempontjai csak úgy érvényesíthetők maradéktalanul, ha a természetben gyep területeket nem szántanak be engedély nélkül, és az át nem minősített szántó művelési ágú, de természetben gyep területek beszántását Natura 2000 területen a földhivatal (természetvédelmileg indokolt esetben!) nem írja elő. Ezen probléma jogszabályi rendezése mindenképp megoldásra vár.

3.3.3. Pályázatok

Jelenleg nincs a területet érintő és tervezett pályázat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

2013 februárjában összegyűjtöttük a területen érintett célcsoportok többségének elérhetőségeit, mely a tervezési folyamat során még újabb érintettekkel bővült.

2013 márciusától megkezdtük a fontosabb célcsoportok és érintettek megkeresését. E-mailen vagy postai úton tájékoztató levelet küldtünk ki 15 érintett számára, melyben tájékoztattuk őket a fenntartási tervek tervezési folyamatáról, céljáról, kommunikációjáról, a tervezett fórumokról, információs anyagokról. Tájékoztattuk őket arról is, milyen módon nyílik lehetőségük észrevételeket és javaslatokat tenni (önkormányzati kifüggesztés, fórumok, honlap, levélben vagy e-mailen megküldött észrevételek), illetve kértük együttműködésüket az egyeztetési folyamatban. A tájékoztató levéllel együtt egy kérdőívet is eljuttattunk hozzájuk, melyben – célcsoportonként eltérő tartalommal – a Natura 2000 kijelöléssel és az adott területtel kapcsolatos tájékozottságukról, a kijelöléshez való viszonyulásukról, problémáikról, elvárásaikról, javaslataikról kérdeztük őket.

Az időközben felmerülő újabb kulcsérintettek számára ugyancsak megküldtük a tájékoztató levelet és kérdőívet, így az előzetes tájékoztatás és kérdőívezés folyamata 2013 júliusáig zajlott. A megkeresett 15 érintett közül 4 válaszolt (levélben, e-mailen vagy telefonon) a kérdőívben feltett kérdésekre.

2013 májusában Erdőbénye önkormányzatával telefonon is kapcsolatba léptünk, ily módon is tájékoztatva őket a fenntartási tervek készítésének kommunikációs folyamatáról. Együttműködésüket, illetve a fórumok szervezésével és a helyben alkalmazható tájékoztatással kapcsolatban segítségüket is kértük.

2014 júniusában telefonon is megkerestük a sárospataki falugazdász irodát és interjút készítettünk velük. Emellett együttműködésüket kértük, illetve tájékoztattuk őket a fenntartási tervek készítésének folyamatáról, kommunikációjáról.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság honlapján (<http://anp.nemzetipark.gov.hu>) 2013. február 5-én hírt tettünk közzé arról, hogy 14 másik Natura 2000 területtel együtt elkezdődött a terület fenntartási terveinek elkészítése. Tájékoztatót adtunk arról is, hogy a felmérési és kommunikációs folyamat hogyan zajlik, valamint az egyes területeken milyen jelölő értékek találhatók (http://anp.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=news_7_1954). 2013. május 21-én a honlap „Egyéb védelmi kategóriák” menüpontjában kialakított „Natura 2000” menüpont alá (<http://anp.nemzetipark.gov.hu/natura2000>) felkerült a fenntartási tervről egy rövid, általános tájékoztató, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén lévő Natura 2000 hálózatot bemutató térkép, az érintett helyrajzi számokat tartalmazó rendelet, a kapcsolódó jogszabályok, illetve a gazdálkodók számára további hasznos információk (kaszályással kapcsolatos ügyintézés rendje, bejelentőlap).

2013 júniusában elkészült a tájékoztató leporelló, mely tartalmazza a területen várható korlátozásokat és azok szakmai indokait/magyarozatát, valamint a természetvédelmi kezelő elérhetőségét.

2013 szeptemberében felkerült a honlapra a fenntartási terv tervezete, a tájékoztató leporelló, valamint a falu-, gazdafórum és terepbejárás meghívója (<http://anp.nemzetipark.gov.hu/hubn20077-erdobenyei-olaszliszkai-magyar-noszirmos-sztyeppretek>).

2013. október 10-én Erdőbényén a megalapozó dokumentáción alapuló egyeztetési anyag elkészülése után egyeztető fórumot és terepbejárást szerveztünk, melyre meghívtuk az érintett célcsoportokat. A fórum időpontját 30 nappal a megrendezést megelőzően a legfőbb érintettek számára postai vagy elektronikus úton megküldtük. Ehhez mellékeljük a terv egyeztetési változatát. Ugyanekkor megkértük az érintett település önkormányzatát az egyeztetési változat kifüggesztésére. A kifüggesztés időtartamát az önkormányzat pecsétjével igazolta.

A fórumon elhangzottakat folyamatosan dokumentáltuk és a javaslatokat a terv végleges változatába beépítettük.

Alkalmazott kommunikációs eszközök

Alkalmazott kommunikációs eszköz	Szám	Időpont
érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	15 érintett 51 érintett	2013. március– július 2013. szeptember
honlap	3 megjelenés	2013.02.05. 2013.05.21. 2013.09.29.
nyomtatott ismertető	1 féle	2013. június
önkormányzati közzététel	1	2013. szeptember 12-30.
terepbejárás	1 alkalom 8 fő	2013. október 10.
falufórum	1 alkalom 8 fő	2013. október 10.
gazdafórum	1 alkalom 8 fő	2013. október 10.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Előzetes kommunikáció során levélben vagy e-mailen megkeresett érintettek

6 földtulajdonos
 659110. sz. Földtulajdonosok Társult Vadászati Közössége
 Tokaji Természetvédelmi Egyesület
 Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Zempléni Helyi Csoport
 Erdőbénye Önkormányzata
 Olaszliszka Önkormányzata
 Szerencsi Területi Falugazdász Iroda
 Sárospataki Területi Falugazdász Iroda
 Agrárium Kht.
 Olaszliszka Hegyközség

A területen érintett összes célcsoport

a)gazdálkodók

659110. sz. Földtulajdonosok Társult Vadászati Közössége

b)a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői
 Földtulajdoni lapok alapján tulajdonosok

c)helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet

Tokaji Természetvédelmi Egyesület

Erdőbényéért Közalapítvány

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Zempléni Helyi Csoport

Bor, Mámor, Bénye Egyesület

d) Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervei és települési önkormányzatok
Erdőbénye Önkormányzata
Olaszliszka Önkormányzata
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal FI Vadászati és Halászati Osztály
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Szolgálat
Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
Nemzeti Hírközlési Hatóság Miskolci Igazgatóság
B.-A.-Z. Megyei Rendőr-főkapitányság
ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézet
Nemzeti Közlekedési Hatóság Észak-magyarországi Regionális Igazgatóság
B.-A.-Z. Megyei Földhivatal
Szerencsi Járási Földhivatal
Sátoraljaújhelyi Járási Földhivatal
Szerencsi Hivatásos Tűzoltóság
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítész
Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság
B.-A.-Z. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Miskolc Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatala
Tokaj-Hegyalja Világörökségi Gondnokság
Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ
Nemzeti Környezetügyi Intézet Észak-magyarországi Kirendeltsége

h) gazdálkodói szakmai szövetségek

B.-A.-Z. Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Tokaj-hegyaljai Szőlősgazdák Szövetkezete
Pinceszövetkezet
Bor-Vidék Tokaj-Hegyalja Társaság
Vindependent Magyar Független Szőlő- és Bortermelők Országos Szövetsége Egyesület
Tokaj-Hegyalja Világörökségi Térségfejlesztési Programiroda

i) helyi gazdakör

Erdőbényei Gazdakör

j) agrár szaktanácsadók

4 agrár szaktanácsadó

k) falugazdászok

Szerencsi Területi Falugazdász Iroda
Sárospataki Területi Falugazdász Iroda

n) agrár szakmai és érdekképviseleti szervezet

Agrárium Kht.
Tokaji Borvidék Hegyközségi Tanácsa
Olaszliszka Hegyközség
Tokaji Borvidék Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet
Illés és Társai Szőlészeti és Borászati Szövetkezet

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

2013 áprilisában megkerestük a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóságának Vadászati Osztályát, és kikértük a fenntartási tervek készítéséhez szükséges vadászati adatokat.

2013 őszén meghívtuk az érintett hatóságokat a fórumokra és a terepbejárásra, valamint elküldtük részükre a terv tervezetet, és kértük, hogy véleményezzék azt. A megkeresett 20 hatóság közül 11 jelzett vissza.

A B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság jelezte, hogy a fenntartási tevékenységek során gondoskodni kell arról, hogy a környezeti hatások az érintett és a környező termőföldek minőségében kárt ne okozzanak, ez beépítésre került a 3.2.1. fejezetbe.

A Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Miskolci Igazgatóság az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában a 2003. évi C. törvény 94. § (1) bekezdését, a postai létesítmények vonatkozásában a 2012. évi CLIX. törvény 31. § (1) bekezdését kéri figyelembe venni. Javaslatuk beépítésre került a 3.2.1. Élőhelyek kezelése alfejezet Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok pontjába.

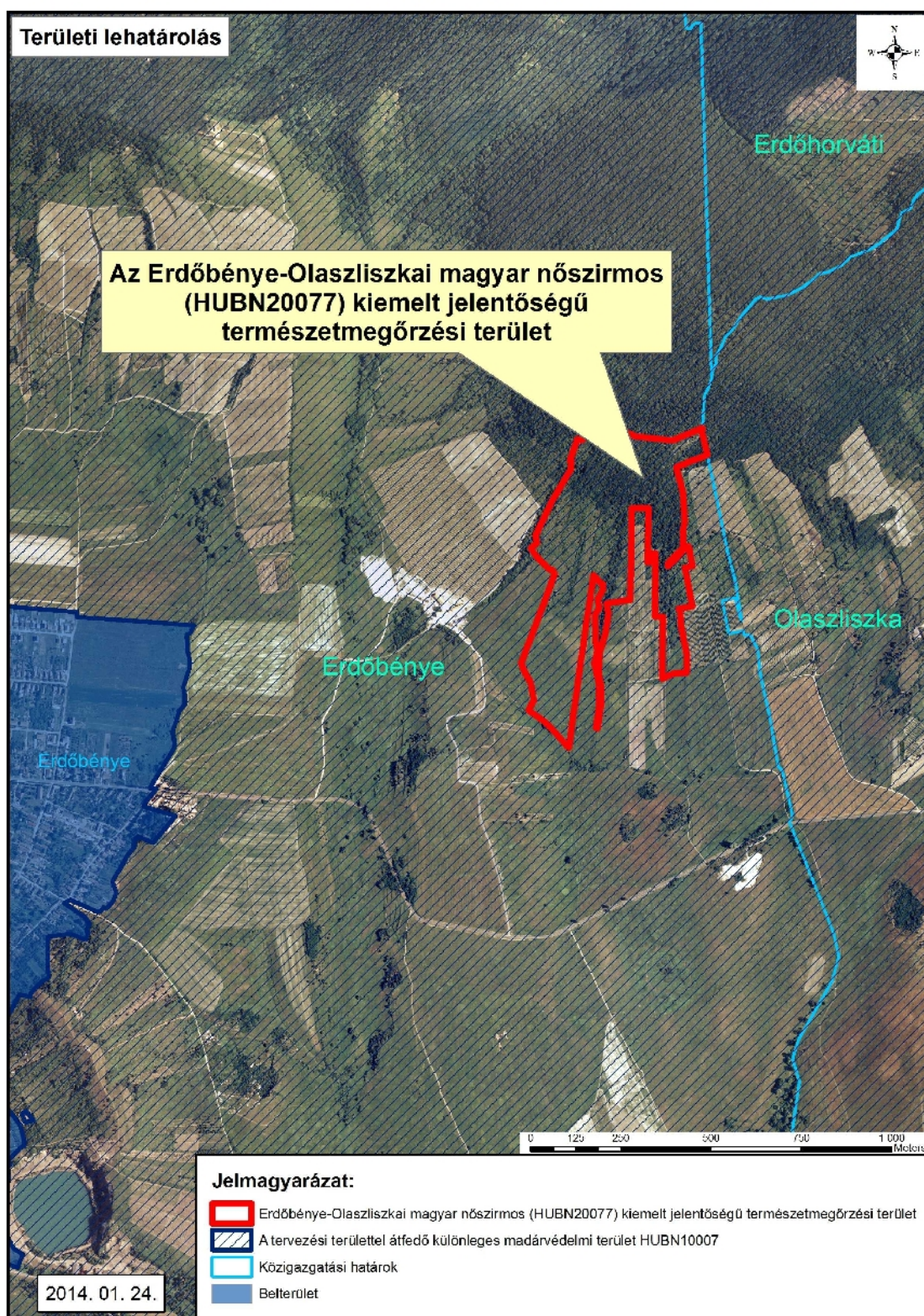
A B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőség jelezte, hogy a kialakítandó, áthelyezendő, ideiglenes és végleges közlekedésépítési létesítményekhez, valamint a megszüntetendő közlekedési létesítményekre a hatóságuktól engedélyt kell kérni a 93/2012. (V.10.) kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően, mely javaslat beépítésre került a 3.2.1. Élőhelyek kezelése alfejezet Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok pontjába.

A B.-A.-Z. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság felhívta a figyelmet arra, hogy az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer megállapításáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet szerinti előírásokat a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs kifizetéseknél is alkalmazni kell, így a támogatás igénybevétele esetén kötelezően alkalmazandó a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” feltételrendszer. Javaslatuk beépítésre került a 3.2. Kezelési javaslatok fejezetbe.

A Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ kérte annak feltüntetését, hogy a világörökségi területen elhelyezkedő bármilyen tájhasználati formának, tevékenységnek, létesítménynek, épített elemnek a lehető legjobban kell illeszkednie a világörökségi terület épített és táji környezetéhez, amely beépítésre került a 3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése fejezetbe.

4. Térképek

4.1. Területi lehatárolás, áttekintő térkép

4.2. A terület élőhelytérképe

Az élőhelytérképen a jelmagyarázatban az Á-NÉR kódok után zárójelben a Natura 2000 élőhelyek kódjai szerepelnek

Élőhely kódok magyarázata:

H3a: Köves talajú lejtősztyepppek

L2a: Cseres kocsánytalan-tölgyesek

OC: Jellegtelen-száraz-félszáraz gyepek

P2b: Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RD: Őshonos lombos fafajokkal elegyes, idegenhonos lombos, vegyes és fenyves származékerdők

T10: Fiatal parlag és ugar

T6: Extenzív szántók

T7: Intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények

4.3. Kezelési egységek térképe a helyrajzi szám határokkal

